

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 300 Lei. — Șase luni 150 Lei. — Trei luni 80 Lei. — Pentru străinătate un an 600 Lei. — Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Martia și Vineră

Prețul inserțiunilor: un șir pețit 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Icoanele bisericesti și naționale

Intre alte chestiuni, care preocupă în prezent pe o seamă de oameni de bine ai neamului, două ar trebui să se impună cu deosebită atenție publicului nostru.

Șase ani s'au împlinit dela unirea tuturor românilor într'un stat. Cu toate acestea, simbolizarea unirii noastre prin icoane și embleme, abia dacă o zărim la sate în birouri și prin câte o școală. Incolto, prin casele românilor — afară de câțiva intelectuali cari și înaintea unirii aveau prin casele lor icoana lui Avram Iancu, Horia, Cloșca și Crișan, ba chiar pe cea a lui Mihai Viteazul și Ștefan Cel Mare, — prea puține semne de alipire către patrie și tron. Ar zice cineva că doar cei chemați: preoțimea și învățătorii, nu fac destul în privința aceasta. Precum în alte privințe, tot așa și în privința aceasta cei numiți, precum în trecut chiar cu pericolitatea vieții lor au dat dovezi de un idealism național neprecupțit, cu atât mai vătos acum îl aflăm tot la postul de onoare — ca pionieri fideli ai cetățuiei românești.

Fiind în primele zile ale postului Paștilor, folosesc ocaziunea pentru a face și pe cetătorii acestei gazete să gândească temeinic asupra celor două teze de mare actualitate, deoparte pentru statul românesc, ear de alta pentru biserica strămoșească.

I.

Întâi vreau să atrag atenția organelor noastre, competente în materie, asupra faptului de altcum rușinos, că tîni creștini de ai noștri — pe lângă toate sfaturile bune împărtășite la ocazii potrivite — încă nici până azi nu au ajuns la acea lumină a cunoștinței naționale, care

să-i facă a înțelege că în casele lor, dealtcum atât de frumos împodobite cu scoarțe, chilimuri și alte țesături românești, n'ar avea loc alte icoane decât cele care reprezintă persoane din istoria neamului nostru. Dar ce să vezi? Chiar în sate neaoșe românești, ca și la orașe în loc de icoanele și tablourile MM. LL. — care ar trebui să primeze în tot locul — precum și în schimbul altor tablouri istorice — nouă atât de scumpe, — cu durere trebuie să o spun că am văzut cu ochii și am vestejit cu vorba, de multeori când mi s'a dat ocazie potrivită — realitatea dureroasă.

Pe pereții unor case țărănești stau încă atârinate, la loc de cinste, icoane ce reprezintă pe dușmanii cari ne-au asuprit și ne-au iobăgit în trecutul atât de vițreg. Astfel în multe case de acestea poate oricine să vadă icoana lui Francisc Iosif, a lui Vilhelm, fost împărat al Germaniei, ba chiar și pe cea a fostului Țar bulgar și a Sultanului Abdul Hamid! Trist spectacol, dar adevărat.

Fie-mi permis să ating și motivul acestei nepăsări naționale, care nu poate fi altul decât de multeori sgărzenia și rareori neștiința. Eu cred că fiecare român dispune de 4—5 lei. Iar când merge în oraș și nu întârzie de a-și cumpăra cel puțin fotografia iubitului nostru Rege și a bunei noastre Regine. Ducându-le acasă, n'are decât să scoată culele din dosul icoanelor nepotrivite pentru un român, așezând în locul lor pe cele noi de curând cumpărate.

II.

Nici în privința icoanelor de conținut religios nu stăm mai bine. Este în general fapt bine cunoscut mai ales în Ardeal, că credincioșii bi-

sericii noastre strămoșești au cumpărat todeauna din cele mai vechi vremuri până în ziua de azi icoanele, ce le au prin casele lor, de regulă prin târguri, dela negustori străini de neamul și de legea noastră, care de multeori le vindeau cu scopul vădit de propagandă străină.

Fiecare din noi știe și trebuie să fie convins, că sfințele icoane sânt podoabe ale casei Domnului și ale casei creștinului. Venerația persoanelor sante ce le înfățișează, e o datorie și va rămânea pentru todeauna așa cum a stabilit sfânta noastră biserică să ne închinăm lor, orcât de furioase ar fi atacurile baptiștilor și adventiștilor.

Cu privire la icoane, arhitectură și pictură bisericască, Sf. Sinod hotărăște ca P. S. Episcopi: «Să oblige a nu primi în biserică spre sfințire, decât numai icoane care sânt aprobate și recomandate de Chiriarhie sau ieșite din atelierele pictorilor noștri români, cunoscuți și probați cel puțin de doi sau trei Chiriarhi ai țării».

În vechiul regat s'a cerut chiar de la autoritățile județelor ca să îndatorize pe primarii și respecta și ei dispozițiile acestea și a nu îngădui vânzarea de icoane și obiecte sacre în cuprinsul administrațiilor lor, rămânând ca aceste obiecte creștine să li se procure numai prin biserica parohială.

Bune și frumoase dispoziții, dar până acum fără rezultat. Zadarnice sânt deocamdată predicile preoților, precum și îndemnul învățătorilor contra tuturor icoanelor apocriefe, cu inscripții străine, până când pictorii noștri nu se vor înmulți și nu vor înțelege munca lor și pe terenul iconografiei și picturii bisericesti.

Dar mai este necesar ca întreg publicul credincios datinilor noastre bisericesti să facă

FOIȘOARA

O circulară veche

— De pe timpul împăratului Iosif al doilea —

Ven. părinte protopop al Caransebeșului, Andrei Ghidu, ne pune la dispoziție, din colecția prețioasă de documente, o circulară de pe timpul împăratului Iosif al doilea, referitoare la ținerea sărbătorilor legate și deslegate.

În circulară se dispune ca preoții să vestească poporul în biserici ca sărbătorile legate să se țină cu sfințenie. În sărbătorile deslegate să îndemne poporul ca să nu le serbeze, și, ca să se dea exemplu bun poporului, înșiși preoții să lucreze în câmp. Prăvăliile să fie deschise și jocurile oprite.

Se dispune mai departe că credincioșii pravoslavnicii vor putea ținea sărbătorile sfinților într-o căror cinste s'a sfințit vre o biserică.

Se exprimă dorința că episcopii ortodocși nu vor sfinți biserici în sărbători deslegate.

Se dispune ca judecătorii, atât cei dela administrație, cât și cei dela justiție, să nu țină judecăți și pertrări în zile de sărbători legate. —

Se amintește la acest loc că consistorul eparhiei de Dumnezeu scutite a Caransebeșului a făcut o adresă încă în anii trecuți la autoritățile juridice și administrative să nu țină pertrări cu partidele în zile de sărbători legate. —

Publicăm în cele următoare textual circulara:

La Num. 9040/1704.

Iosif al doilea cu mila lui Dumnezeu ales al Romanilor împărat pururea August, craul apostolicesc al Germanii, Ungariei, Bohemiei, Dalmației, Croației, și Slavoniei, Arhipovetorul Austriei; iproci.

Cinstiților și de bun Neam, iproci! De vreme ce binele Supușilor noștri celor credincioși de legea grecească pofteste dela noi, ca în rândul împutinării Sărbătorilor aceiaș împărătească și părintească purtare de grijă să avem cătră dănșii, cărea și cătră cei Ne-Unii oam arătat, și voao crăescului nostru guvernium prin

prealnalul în 7. zile August anul 1786, supt numărul 8861 dat reșcriptum al nostru cunoscută a vio face neam milostivit, și pentru aceaș pricină și pentru ca încă e cu puțință, întru toată aceiaș rânduială răse ție între Unii, și între Ne-Unii, foarte de lipsă iaste, ca Sărbătorile care noi pentru Biserica Ne-Unită a Răsăritului leam așezat, acealea și pravoslavnicii cei de legea grecească săle ție: (afară de aceia ce pentru fieste care Neam de oșebi sau fost dat: adică: a. Sava Arhiepiscopul a s. sfințitul Costandin și Efens, și a. s. Paraschevei.) Drept aceia spre plinirea acestora milostivește rânduim, ca de acum înainte, și numiți pravoslavnicii de Legea grecească numai acealea Sărbători săle ție, care aici urmează, adică:

În luna lui Ianuarie:

1. În ziua a 1. Tălarea împrejur a Domnului nostru Is Hs.
2. În ziua a 6. Botezul Domnului nostru Is Hs.
3. În ziua a 30. Trei sfinți Arhieriei: Vasile, Grigorie și Ioan Zlatoust.

lege de chirie însă exclude apelul în procesele pentru locuințe cu chirie anuală ce nu trece peste 4000 de lei. În aceste procese deci controlul pentru corecta aplicare a legii, va avea să-l formeze în viitor publicitatea introdusă la noi în afacerile judecătorești.

Deaceia și dăm cazurile de mai sus publicității.

Postul...

În mijlocul deșertăciunii plăcerilor lumesti sosește la timp potrivit postul sfințelor Paști.

Biserica își deschide larg ușile, cântările ei răsună pătrunzător, glasul de chemare se aude zilnic îndreptat ca dragoste către Iisus și înstrăinată de dansa. În așteaptă la sinul său, ca să-i trezească din nepăsare sufletescă și să le aducă aminte de viața curată, dela care s'au cam depărtat.

Cum să fie postul nostru, ca să ne aducă folos?

Domnul ne învață, că postul nostru să fie de bună voie, să fie ascuns lumii ce ne încunjură, și să fie îndreptat spre Dumnezeu.

Nu este de ajuns pentru mântuire numai postul nostru trupesc, prin abținere dela unele alimente; ne trebuie postul sufletului, adică împădarea egoismului.

Nu e destul să spunem cu bază iubirea lui Hristos și a deapropelului, ci trebuie manifestată în fapte. Iubirea se va dovedi în săvârșirea faptelor milii creștinești, ajutând pe cei din împrejurul nostru. Iisus ne spune: «Întrucât ai făcut unuia dintre aceștia mai mic, mie ai făcut».

Faptele bune, rugăciunea făcută cu credință, nu este postul sufletesc, care ne face vrednici cuvintelor de răsplătă a Judecătorului: «Veniți, binecuvântații Părintelui, și moșteniți împărăția, care este gătită vouă dela întemeierea lumii».

„Duminica ortodoxiei“

«Duminica ortodoxiei» a fost sărbătorită cu o deosebită solemnitate Duminică dimineața în capela Institutului Soc. Ortodoxe Naționale a femeilor române, București.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. Sa Episcopul Varolomeu al Râmnicului și Noului Severin și de P. S. Sa Episcopul Teodosie.

La solemnitate a asistat S. Sa Patriarhul Mion însoțit de clerul mitropolitan.

După terminarea serviciului divin s'a făcut împărțirea semnelor «Crucii Sf. Mormânt», conțineră de Sanctitate Sa Patriarhul Ierusalimului membrilor comitetului central al societății, profesorilor și elevilor institutului.

P. S. Sa Episcopul Teodosie, după ce face un scurt istoric al institutului societății ortodoxe,

În Sărbători și paza (acestea) săse sârguiască deplin a arată, cumcă aceste sărbători sânt deslegate.

Așijderea vor putea și pravoslavnicii de Leagea grecească de aici înainte a ținea Sărbătorile Sfinților întra a cărora cîste ar fi vro Biserică sfințită (adecă Hramul). Iară nădăjdum, cum de aici înainte și Arhierei cei pravoslavnici de Leagea grecească nu vor sfinți vro Biserică, nici vor alege Hramul întra cîstea vreunui Sfant ca acela, acruia Sărbătoare au sau delegeat, sau nici odată nau fost legate. Drept aceeaia pentru mai mare încredințare, și Episcopii cei pravoslavnici de Leagea grecească, datori vor fi în sfârșitul fiește căruia an a trimite voao Catastihul Bisericiiilor care preste an leau sfințit.

Această împărțeașcă anoastră Rânduială voao crăscului nostru Cuvearnim cu o poruncă ca aceasta visă face în știrea, ca spre plinirea ei toate ceale ce sânt de îlpă despre toate părțile să rânduiți, și așa să așazați lucrul, ca împunerea Sărbătorilor la Uniți, și la Ne-Uniți tot întra aceeași vreme să se înceapă. Dat în Vienna 30 Ianuarie 1787.

Iosif, m. p.

Carol Grof Palji m. p.
Alexandr Pastori m. p.

scoate în evidență activitatea societății în timp de 15 ani.

P. S. Sa Episcopul Varolomeu arată rolul femeii în răspândirea credinței ortodoxe.

După aceea s'a oferit semnele cordonului «Crucea Sf. Mormânt» dnei Al. Cantacuzino, decernat de Sanctitatea Sa Patriarhul Ierusalimului, prin dl Iannaros, secretarul general al Patriarhatului din Constantinopol.

Cu acest prilej dna Al. Cantacuzino, a rostit o cuvântare de mulțumire.

Dl Iannaros, a răspuns în grecește, traducând în românește arhimandritul Filaret, expresia sentimentelor sale de mulțumire sufletească întra opera societății ortodoxe.

Dna Al. Cantacuzino, a oferit apoi inșignele Crucii de cavaler al ordinului Sf. Mormânt dnei și dlui Perianu, directorul și profesorul institutului, precum și profesoarelor și elevelor școlii.

Maestrul Nottara în Sibiu

Unul dintre glorioșii muncitori în arta teatrului nostru, maestrul C. Nottara, înconjurat de actori de întâia mână dela Teatrul național din capitală, ni-a dat Marți și Mercuri, în 10 și 11 Martie, două reprezentații care au alcătuit un șir de calde ovațiuni la adresa ilustrului reprezentant al scenei române.

Admirație și recunoștință s'au adus artistului, cu prilejul împlinirii unei jumătăți de veac de lucrare mănoasă, dusă cu dragoste și stăruință, din oraș în oraș, pe întreg cuprinsul țării noastre largite.

În piesa istorică *Apus de soare* a omului de mare talent Delavrancea, ca și în a doua reprezentație *Regele Ludovic XI.*, dramă franceză tradusă de H. Lecca, maestrul jubilat ne-a transportat gândul la vremuri de vifor și de lupte, de glorie și de vitejie, de cruzime și de iubire...

Sala tixită a teatrului, cucerită de arta lui C. Nottara, a izbucnit, în fiecare tablou, în lungi și vii aplause.

La sfârșitul actului al patrulea, din piesa Ludovic XI. a apărut pe scenă dl N. Băilă și două doare, ca să aducă maestrului, într-o cuvântare însuflețită, urările de bine ale sibienilor, și să ofere sărbătoritului artist un dar și o coroană de laur cu treicolor.

Maestrul mulțumește mișcat pentru atențiunea și cuvintele ce i le adresează, în numele românilor sibieni, fostul său elev, ear auditorul răspunde cu aclamări îndelung repetate de «Trăească Nottara!»

Din ansamblul numeros, care în cele mai bogate costume și decoruri, a talmăcit rolurile frumoaselor drame istorice, mai remarcăm pe: dna *Dobrescu* (Doamna Maria), dșoara *Clucanu* (Tugulea și Maria) *Bujigan* (Oana), *Critico* (P. Rareș și Nemours), *Sireteanu*, *Orendi*, *Melișanu*, *Lăzărescu*, *Emilian* ș. a. cari au contribuit cu toții la succesul desăvârșit al reprezentațiilor.

Mai sânt câteva exemplare din Calendarul Bunului Creștin pe anul 1925

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHI-DIECEZANĂ** în SIBIU, și la alte librării. — La cererile prin **MANDAT POSTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandat.

INFORMAȚIUNI

Sărbătorirea președintelui Masaryk. Comitetul societății româno-ceslovace «*Ion Urban-Iarnik*» a organizat, cu prilejul celui de al 75-lea aniversar al președintelui republicii cehoslovace — T. G. Masaryk — un festival, care s'a dat Sâmbătă după amiază, la Ateneul din capitală. În incinta Ateneului se înghesuia o mare asistență, alcătuită din tot ce are mai distins intelectualitatea bucureșteană. Au luat cuvântul dnii: Dr. C. Angelescu, ministru instrucțiunii, prof. A. Gisti, academician, care a rostit o conferență despre opera lui Masaryk dna Alexandrina Cantacuzino, și alți oratori. — Președintele republicii cehoslovace a fost sărbătorit și la Cluj și în alte centre ale țării.

Târgul de mostre din Praga. Cehoslovacia își prepară târgul internațional de mostre la Praga. Este a zecea manifestare de felul acesta, ce se va ținea acum între 22 și 29 Martie a. c. Numeroși cumpărători din străinătate și-au anunțat sosirea la Praga. Industria celebră a Cehoslovaciei este astăzi restabilă aproape în întregime: sticlăria, ceramică, berăria (Pilsen), industria de țesături, metalurgia, industria textilă, pielăria șel. se bucură de reputație universală. Produsele cehoslovacești și livreză în calitate superioară și cu prețuri mai moderate decât în multe alte țări. Vizitatorii străini pot trece frontiera fără viza cehoslovacă, cu o simplă cartă de Târgul de mostre dela Praga și verificată la biroul de pașaport cehoslovac al țării respective, ear pe căile ferate din Cehoslovacia au reducere de 33 la sută.

Paroh ortodox român în Viena. Membrii coloniei române vieneze au ales în 15 Februar a. c. de preot ortodox român al Vienei pe par. *Ioan Mitră*, profesor dela liceul «Coriolan Brediceanu» din Lugoj. Alegerea, după aprobarea guvernului vienez, este supusă spre întărire mitropolitului Bucovinei.

Conferențe religioase. Cercul religios Sf. Ecaterina al elevilor dela liceul Carmen Sylva din Timișoara organizează în postul Sfințelor Paști un ciclu bine cercetat de conferențe religioase, urmate de concerte de muzică bisericască.

Noul proej militar. Se primesc în cadrele active ale armatei pe ziua de 1 Ianuar 1925, cu gradul asimilat de căpitan, proeji: Felea Ioan, la regimentul 93 infanterie și garnizoana Arad; Ciuca Ioan, la regimentul 83 infanterie și garnizoana Cluj; Stroca Ioan, la regimentul 94 infanterie și garnizoana Timișoara.

Procesele de păduri ale Moșilor. Pe timpul revoluției și de atunci încoaace Moșii au avut multe procese pentru pagubele în pădurile erariale. Pentru a pune capăt acestor procese, consiliul de miniștri a pregătit un proiect de lege prin care toate aceste procese, făcute pentru pagube pricinuite în păduri până la serbările lui Iancu, să fie șterse și pedepsele iertate.

Prima femeie-advocat. În 4 Martie a apărut în fața tribunalului din Oradea-Mare prima femeie-advocat din acel oraș, dna *Emilia Horvath*, nepoata par. protopop Andrei Horvath, fost senator, și fiica directorului de școală Ion Horvath. Emilia Horvath fusese învățătoare; mai târziu a părăsit această carieră pentru a studia dreptul. Pledoaria sa a fost primită cu elogii de toți ceace au ascultat-o.

Nu se vor mai desfaca prin prefecturi. Direcțiunea presei, din ministerul de interne, aduce la cunoștința generală, că acest minister a dat ordin circular dlor prefecti să împiedice pe cei ce ar încerca să desfaca, prin organele administrative, diferite broșuri sau portrete, chiar când s'ar prezenta vechi autorizațiuni din partea ministerului. Prin acest comunicat se anulează toate autorizațiunile acordate până în prezent.

ȘTIRI LOCALE

Societatea română de înmormântare din Sibiu. Se aduce la cunoștința membrilor că Duminică la ora 11 dimineața se va ținea în biserica catedrală un *parastas* pentru toți membrii și conducătorii decedați ai societății în timpul de 25 ani dela întemeierea ei, ear după aceeași se va ținea *Adunarea generală ordinară* cu ordine de zi publicată în această gazetă. Membrii sânt rugați a lua parte.

